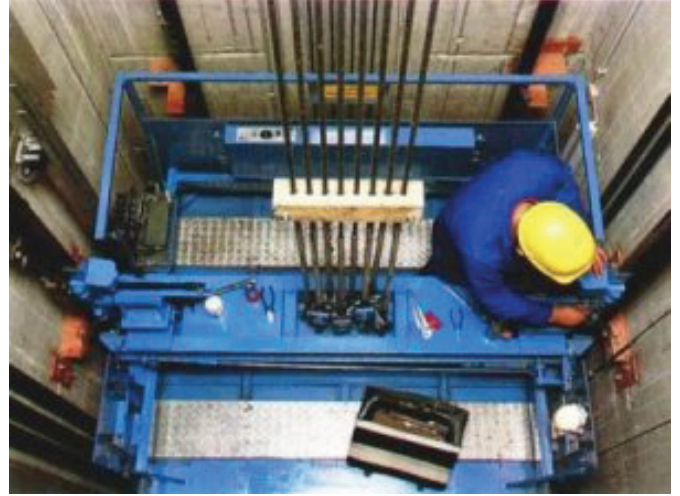

Asansörlerin Yarıdan Fazlası Kontrol Edilemiyor, Edilenlerin Yarıdan Fazlası ise Tehlikeli... ASANSÖRLERDE TEHLİKE ÇANI ÇALMAYA DEVAM EDİYOR

EMO İzmir Şubesi Asansör ve Elektromekanik Taşıyıcılar Komisyonu

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan 2016 Asansör Sektörü Raporu'nda sayısı toplam 477 bin olarak verilen asansörlerden yıllık periyodik kontrolü yapılabilenlerin sayısı 2015 sonu itibarıyla 203 bin olduğu bildirildi. Toplam asansörlerin yüzde 57,5'inin kontrol edilmediğini ortaya çıkaran rapora göre, 2015 yılında kontrol edilen asansörlerin yüzde 58'inin ise kullanılmasının tehlikeli olduğunu gösteren kırmızı etiket aldığı görüldü. Geçtiğimiz yıl yapılan kontrollerde kırmızı etiketli asansör oranının arttığını ve yeşil etiketli güvenli asansör oranının düştüğünü ortaya koyan raporda, dış ticaret dengesinin ithalat rakamlarının büyümesiyle daha fazla bozulmaya başladığı görüldü.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2016 Asansör Sektörü Raporu yayımlandı. Raporun "yönetici özeti" başlıklı bölümde asansör sektörünün 1950'lerden bu yana bütünüyle ithalata dayalı yapısından sıyrılarak, kademeli olarak yerli üretimin arttığı bir alana dönüştüğü kaydedilerek, 1990'lardan sonra artan talebe paralel olarak sektörün büyüdüğü vurgulandı. Sektörün diğer alanlara

kıyasla düşük ciro olmasına rağmen önemli olduğunu vurgulandığı raporda, gelişen teknoloji ile birlikte sektörün büyüme kaydettiği ifade edildi. Sektörün inşaat sektöründeki büyüme ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğine işaret edilen raporda, büyüme imkanları şöyle özetlendi:

"Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, asansör sektöründeki büyümenin devam etmesi kaçınılmazdır. Ayrıca Ortadoğu, Balkanlarda ve son zamanlarda Afrika ülkelerinde devam eden Türk yatırımları, asansör sektörünü pozitif yönde etkilemiş bulunmaktadır."

Yerli asansör üretiminin karşı karşıya kaldığı riskler ise rapora şöyle yansdı:

"Ancak özellikle son dönemde Ortadoğu genelinde ve Rusya ile yaşanan siyasi problemler nedeniyle, asansör sektöründe pazar daralması meydana gelmiş bulunmaktadır. Buna bağlı olarak ithalatta gerçekleşen büyüme sektördeki dış ticaret açığının artmasına neden olmaktadır. Dünya pazarını elinde tutan çok uluslu şirketlerin üretim alanlarını daha ucuz işgücüne sahip Asya ülkelerine taşımasıyla birlikte, ulusal şirketlerin rekabet

gücünün zayıfladığı görülmektedir. Bu durum hem kullanıcı açısından, hem de ulusal asansör sektörünün gelişimi açısından önemli bir risk olarak değerlendirilmektedir."

Raporda, asansör aksam üreticilerinin verimliliği yakalamalarına ve Ar-Ge faaliyetlerine dikkat çekildi.

Toplam Asansör 477 Bin

Türkiye'de yaklaşık olarak 477 bin 386 adet asansör tesis edilerek, hizmete açıldığı belirtilen raporda, eski ve yeni asansörlerin büyük bir bölümünün halen kullanıldığı bildirildi. Yapı kullanma izin belgesi alan bina sayısına ilişkin istatistikler kullanılarak bu yıl içerisinde toplamda 43 bin 323 adet asansörün kurulmasının beklenildiği kaydedildi. "Mevcut Asansörlerin Güvenlik Seviyesinin Artırılması" projesine dikkat çekilen raporda, eski asansörlere ilişkin çalışmalar yapılması gerektiği ifade edildi.

Raporda yer alan bilgilere göre; 2015 yılında toplam 203 bin 231 asansörün yıllık periyodik kontrolü gerçekleştirildi. Bu asansörlerin yüzde 58'ine denk gelecek şekilde 117 bin 993'üne kullanımın tehlikeli olduğuna gösteren kırmızı etiket yapıştırıldı. Asansörlerin yalnızca yüzde 34'ü güvenli ve eksiksiz bulunarak yeşil etiket aldı. Kontroller sonucu 2012'de yüzde

74 olan kırmızı etiketli asansör sayısı, 2013'de yüzde 64'e, 2014'de ise yüzde 55'e geriledi. 2015'de ise kırmızı etiketli asansör oranı yeniden yükselerek, yüzde 58'e yükseldi. Asansörün 60 gün içinde giderilmesi gereken ağır kusurları olduğunu ve tehlikeli olduğunu gösteren sarı etiket oranı ise 2012'de yüzde 12 iken bu oran 2013'de yüzde 7'ye, 2014'de yüzde 6'ya son olarak 2015'de ise yüzde 4'e kadar düştü.

Kontrolsüzlük Oranı Yüzde 57,5

Bakanlık tarafından açıklanan verilere göre; Türkiye'de kullanımda olan 477 bin asansörden 2015 itibarıyla ancak yüzde 42,5'ine denk gelecek şekilde 203 bin asansörün yıllık periyodik kontrolü yapılabildi. Kontrolü yapılabilen asansörlerin ise yalnızca yüzde 34'ü yeşil etiket alabilmesi durumun vahametini ortaya sermektedir. A tipi muayene kuruluşları tarafından halen periyodik kontrolü yapılamayan asansör sayısının yüksek olması düşündürücüdür. A tipi muayene kuruluşların kontrol edilen asansör başına düşen kar-zarar mantığı içerisinde faaliyet göstermesi, özellikle küçük il, ilçeler ve mücavir alanlara yer alan binalardaki asansörler için denetim açığı oluşturmaktadır. Kontrollerin kamu kuruluşu niteliğindeki kurumlar veya gerekli alt yapı oluşturduktan sonra kamu kuruluşları eliyle, maliyet esaslı bir biçimde yürütülmesi durumunda asansör sayısı az olan bölgelerdeki kontrol açığı giderilebilir. Vatandaşın

can güvenliği ile doğrudan bağlantılı olan bu kontrollerin bir kamusal hizmet olduğu göz ardı edilmeden yaygınlaştırılması için A tipi muayene kuruluşlarının yüksek maliyetli buldukları ve denetim ekibi bulundurmamak istemedikleri alanlar için oluşan boşluk, gerekli mevzuat değişiklikleriyle doldurulmalıdır.

İstihdam Yeri

Sanayi sicil kaydı bulunan asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı toplamda 2 bin 69 olduğuna yer verilen raporda, bu firmalardan 1 bin 234'ünün bakanlığa işletme cetveli sunduğu belirtildi. Söz konusu işletme cetveline göre bu firmalarda çalışan kayıtlı kişi sayısının 23 bin 108 olduğuna dikkat çekilen raporda, toplam teknik personel sayısının ise 20 bin 277 olduğu açıklandı. İşletme cetveli sunmayan firmalara ilişkin verilerin yansımadağı raporda, Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği gereği Türk Standardları Enstitüsü'nden asansörler için hizmet yeterlilik belgesi (HYB) alan firma sayısının 1935'olduğu bildirildi. Raporda, asansörlerin buzdolabı, televizyon, otomobil gibi sanayi ürünlerinden farklı olarak kullanılacağı yerde yerel istihdam sağladığına değinildi.

Yerli Üretim Kapasitesi Güçlü

Türkiye'de önemli oranda yerli üretimin söz konusu olduğuna vurgu yapılan raporda, özellikle güvenlikler ilgili hız sınırlayıcı tertibat (hız regülatörü), güvenlik tertibatı (fren bloğu),

hidrolik ve yaylı tamponlar ve kapı kilit tertibatlarının yerli olarak üretilebildiği kaydedildi. Güvenlik aksamı içinde hidrolik asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfi konusunda dışa bağımlılığın sürdüğüne işaret edilen raporda, yerli olarak üretimi yapılan asansör bileşenleri ise şöyle sıralandı:

"Kabin, makina-motor grubu, tam ve yarı otomatik kabin ve kat kapıları, halat, kumanda kartı, kumanda panosu, kılavuz ray, gösterge elemanları, kata getirme sistemi, kat ve kabin butoniyerleri, aşırı yük sistemi, kabin ve karşı ağırlık süspansiyonları, hidrolik silindir, dişlisiz makina, fotosel, hız kontrol cihazları, kumanda sistemleri, paten, sensor, ray konsolları, denge zinciri, şalter, VVVF inverter, halat aparatları, kasnak, sistemler (makina dairesiz sistemler) gibi diğer ana bileşenlerin tamamı Türk asansör sektörü tarafından yerli ürün olarak üretilmektedir."

Hidrolik asansörlerin konusunda dışa bağımlılığın sürdüğüne vurgu yapılan raporda, "Hidrolik tahrikli bir asansörün imalatına bakıldığında hidrolik güç ünitelerinin önemli bir üretim unsuru olarak yer aldığı görülmektedir. Ağırlıklı hidrolik güç ünitelerinin yüzde 90'ı paket ünite olarak ülkemize ithal edilmektedir" denildi. Hidrolik asansörler, tahrik sisteminin hidrolik pompa ünitesi tarafından sağlanan, hidrolik yağın bir pompa ile kaldırma istasyonlarına iletiildiği ve kabinin direkt veya indirekt olarak pistonlar vasıtasıyla hareket ettirildiği sistemler olup, elektrik tahrikli asansörlere göre daha kısa mesafeli yüksekliklerde çalışan daha çok fabrika veya benzeri tesislerde kullanılarak yüklerin taşınması amacıyla kullanılan sistemlerdir. Ancak son zamanlarda hidrolik teknolojinin ve güç aktarım sistemlerinin gelişmesiyle in-

Tablo 1: Yıllara Göre Asansör Periyodik Kontrol Verileri

Yılı	Kırmızı	Sarı	Mavi	Yeşil	Toplam
2012	75.190 (%74)	12.062 (%12)	-	14.002 (%14)	101.254
2013	96.542 (%64)	11.407 (%7)	-	44.329 (%29)	152.278
2014	92.743 (%55)	9.893 (%6)	-	64.689 (%39)	167.325
2015	117.993 (%58)	7.856 (%4)	8.289 (%4)	70.043 (%34)	203.231

san taşımaya elverişli modeller geliştirilmiş ve sektörde daha sık kullanım alanı bulmuştur.

Sektör Büyüklüğü 500 Milyon Dolar

Asansör sektörünün 2015 itibariyle ihracat ve ithalat rakamlarının toplamını ifade eden dış ticaret hacminin toplamda 372 milyon dolar seviyesine ulaştığının kaydedildiği raporda, şöyle denildi:

"Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, montaj, belgelendirme hizmetleri, periyodik kontrol hizmetleri, aksam üretimi ve bakım hizmetleri genelinde yaklaşık 500 milyon dolar seviyelerinde bir ciroya sahiptir."

Asansör sektöründe dış ticaret konusunda en güçlü ve dış ticaret fazlası veren alan yıllardır asansöre ait aksam ve parça üretimi olduğuna dikkat çekilen raporda, 2015 yılı itibariyle ciddi bir pozisyon kaybı olduğu kaydedildi. Özellikle uzak doğu kökenli ürünlerin

Tablo 2-2015 Yılı Asansör Sektörü Toplam İhracat ve İthalat

	İhracat (\$)	İthalat (\$)	İhracat- İthalat Farkı (\$)
Asansörler	41.894.066	142.578.239	-100.684.173
Asansörlere Ait Aksam ve Parçalar	83.833.630	103.030.329	-19.196.699
Toplam	125.727.696	245.608.568	-119.880.872

ülkemizde kullanımının artışının yerli üretimi olumsuz etkilediğine yer verilen raporda, şöyle denildi:

"Bu alan asansör ithalat ve ihracatını dengeleme noktasında ciddi bir pozisyona sahip olmasına rağmen, 2015 yılı dış ticaret rakamlarına bakıldığında söz konusu pozisyonun kaybedilmiş olduğu görülmüştür. Sadece bu alanda verilmiş olan dış ticaret açığı bu durumun en önemli göstergesi olmuştur."

119 Milyon Dolarlık Açık

Sektörün yeterli üretim kapasitesine sahip olmasına rağmen dış ticaret açığının yüksek olduğunu belirtildiği raporda yer alan verilere göre, top-

lam ithalat ihracat farkı 119 milyon doları buluyor. Farkın 100 milyon dolarlık kısmı paket halinde satın alınan asansörlerden kaynaklanırken, aksam ve parçalardan kaynaklanan kısmı ise 19 milyon dolar olarak istatistiklere yansıyor. İstatistiklerin yerli montaj firmalarının ithalat tercihinde bulunduğunu gösterdiğine yer verilen raporda, "2015 yılı asansör aksam ve parça ihracatı önemli bir paya sahip olmasına rağmen, ihracat ile ithalat arasındaki farkın yüksek olması sebebiyle, aksam ve parça dış ticareti asansör sektöründe bir önceki yıllara göre iyi performans sergilemediği açıkça görülmektedir" denildi.

Asansör Sempozyumu 2016

Odamız ile Makina Mühendisleri Odası birlikteliğinde İzmir Şubeleri yürütücülüğünde 13-15 Ekim 2016 tarihlerinde Tepekule Kongre Merkezi'nde düzenlenecek Asansör Sempozyumu 2016'nın programı oluşturuldu. "Yapı ve Asansör" ana teması ile düzenlenecek Asansör Sempozyumu'nda bildiri oturumlarının yanı sıra panel, seminer, bilgilendirme toplantısı, ilköğretim öğrencileri için kullanıcı eğitimi ve sosyal etkinlikler yer alacak.

İzmir'de sektörün önde gelen kuruluşlarını bir araya getirecek olan etkinlikte 9 oturumda 26 bildiri sunulacak. Ayrıca Asansör Sempozyumu'nda "Yapı ve Asansör" ve "Asansör Periyodik Kontrolleri" konulu 2 panel, "Asansör Kumanda Sistemleri Genel Kavramlar" ve "Hidrolik Asansörlerde Güç Ünitesi Tasarımı, Valf Seçimi ve Isı Problemleri" konulu 2 seminerin yanı sıra ilköğretim çağındaki çocukların "Güvenli Asansör ve Yürüyen Merdiven Kullanımı"na yönelik eğitim gerçekleştirilecek.

**asansör
sempozyumu
ve sergisi**

13-14-15 Ekim 2016
MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi - İZMİR

YAPI VE ASANSÖR

- İLETİŞİM -
TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ
MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi

Anadolı Caddesi No: 40 K: M2: Bayraklı - İZMİR Tel: (232) 462 33 33 Faks: (232) 462 43 77
asansormmo.org.tr // asansorsempozyumu-izmir@mimo.org.tr
asansor-emo.org.tr // asansorsempozyumu-izmir@emo.org.tr